

Textilní materiály a výzdobné techniky

Petra Mertová

Kontakt:

tel. 732 264 594

email: mertova@tmbrno.cz

Program 1. přednášky

- Terminologie
  - Textilní materiály
(přírodní, chemické,
nerostného původu)
-

Archeologické nálezy

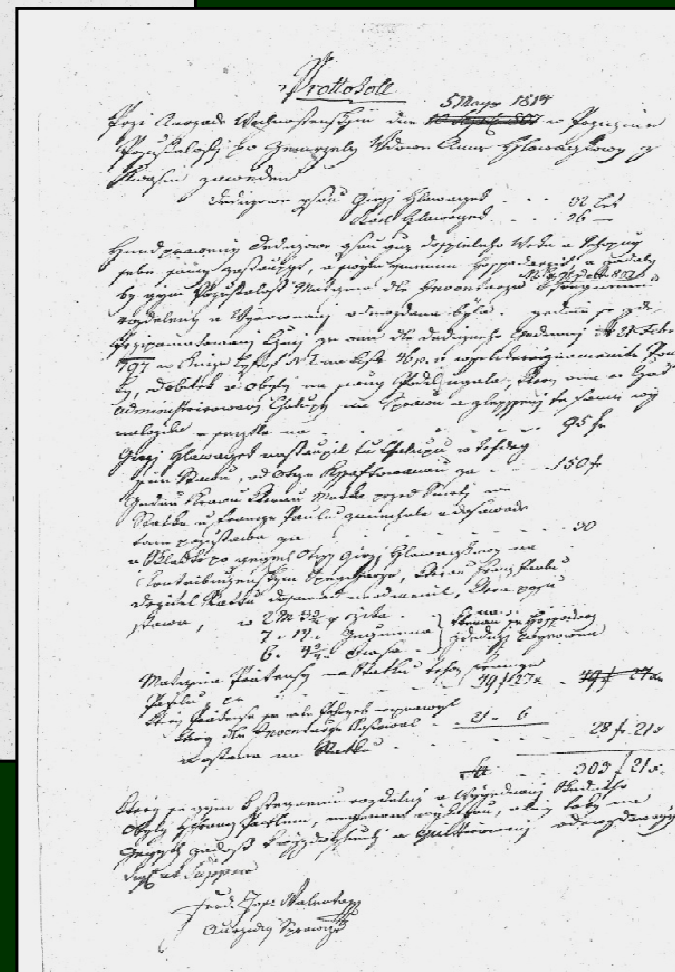
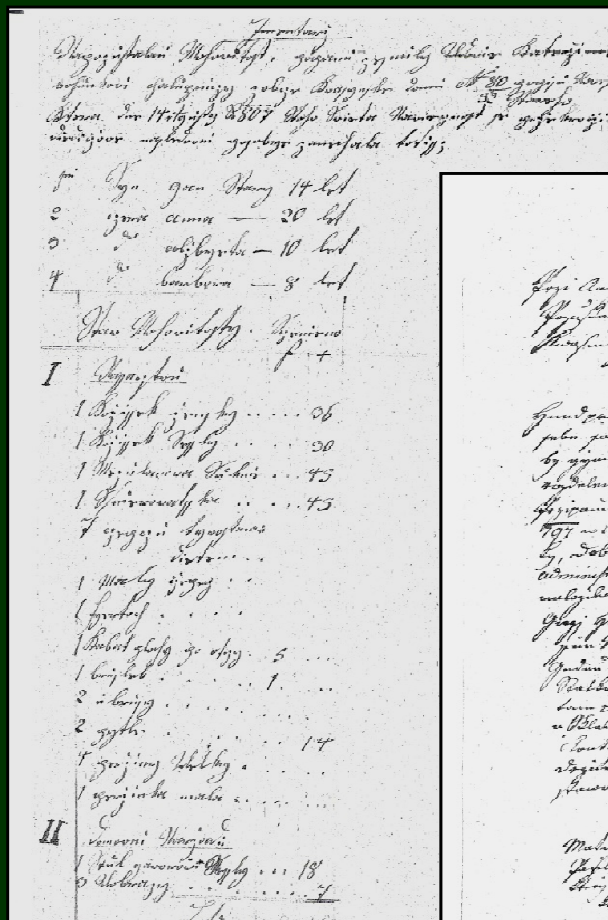
Velkomoravská tkanina na meči Ulfbert

Dívčí oděv z Egtved, raná doba bronzová

Archívni prameny

- Kroniky, kodexy
- Berní rula, Tereziánský katastr,
- cechovní archívy, Comerciália, živnostenská agenda
- pozůstalosti
- ročenky
- úřední hlášení

Ikonografické prameny

- sochy
- fresky
- obrazy
- iluminace
- kvaše
- střelecké terče

Muzejní sbírky

- Technologie
- Vzorníky
- Textilie
- Oděvy

Osobnosti oboru

Zikmund Winter
Čeněk Zíbrt
Vlasta Havelková
Lucie Bakešová
M. Smolková
Tereza Nováková

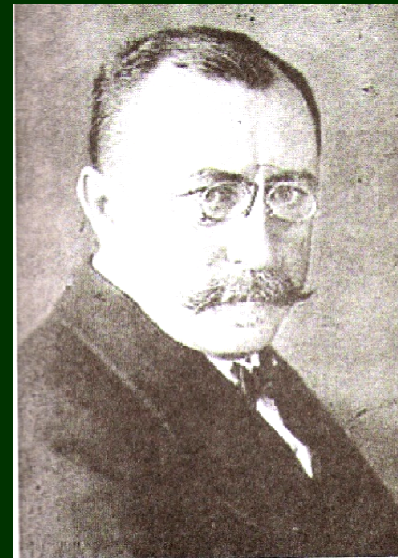
Kazimierz Moszinski
Drahomíra Stránská
Antonín Václavík
Vlasta Svobodová
Miriam Moravcová
Miroslava Ludvíková

Prof. Dr. Zikmund Winter

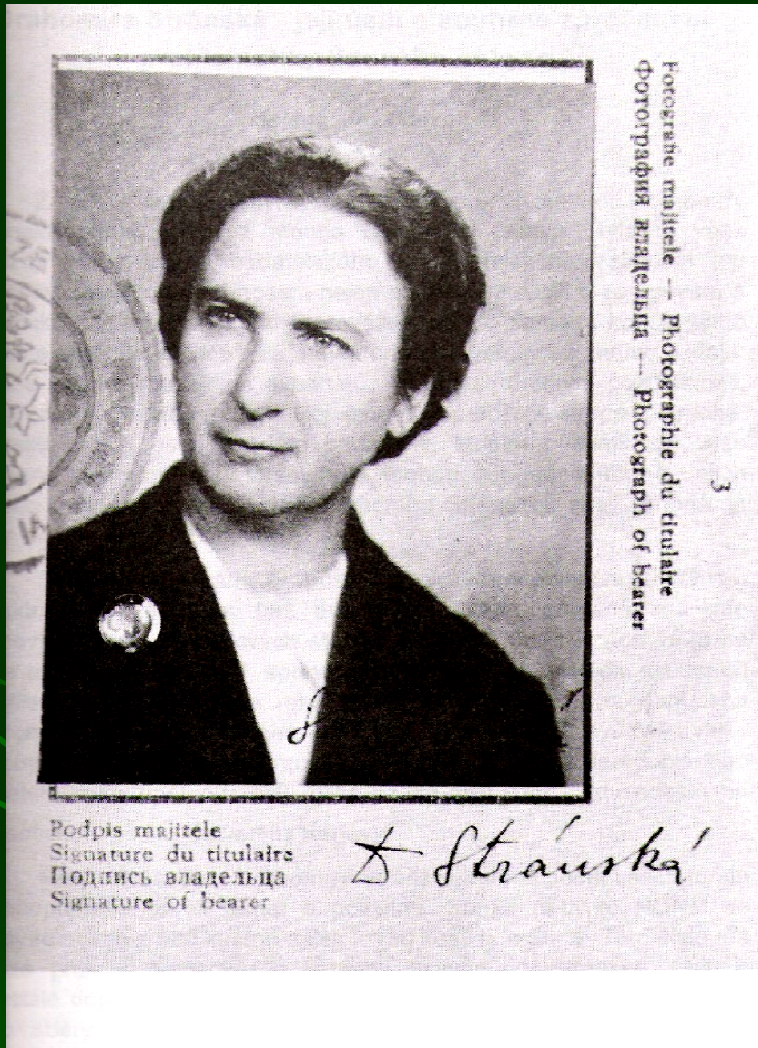

Vlasta Havelková

Čeněk Zíbrt (1864 – 1932)

Osobnosti oboru

Dr. Drahomíra Stránská

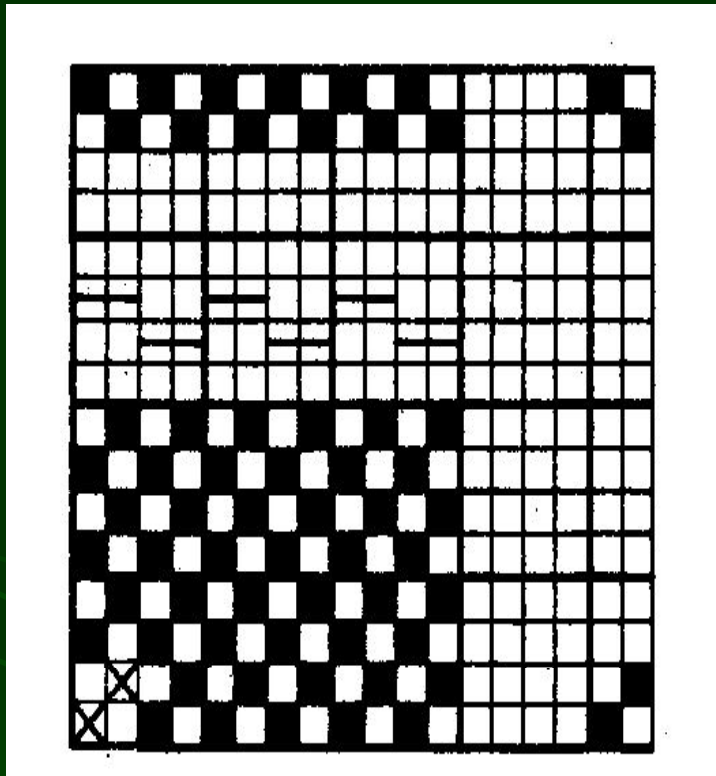
Dr. Hana Hynková

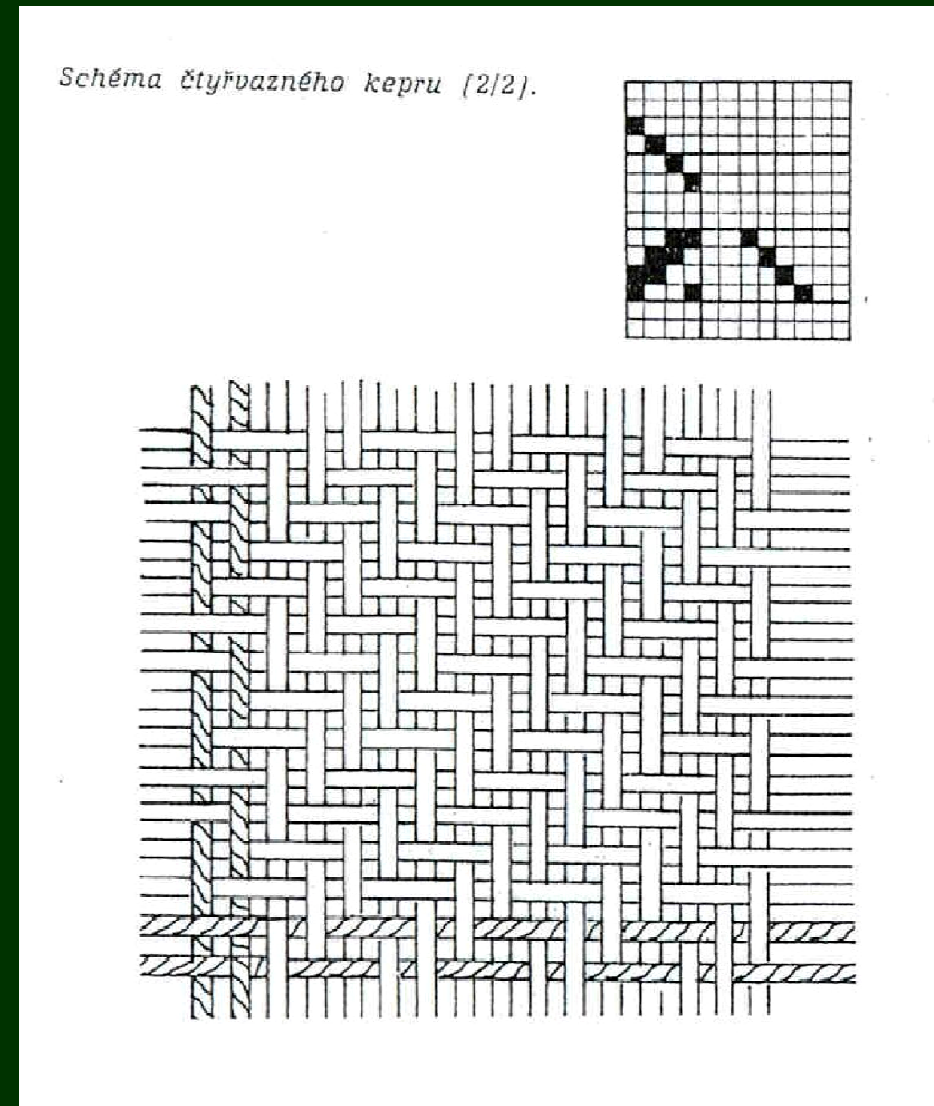
Základní terminologie

- Dezén
- **Dostava**
- Osnova
- Pletenina
- Příze
- Steh
- **Střída vazby**
- Textilní vlákna – značení
- Textilní výrobek
- Tkanina
- Útek
- Vazba
- **Vazný bod**
- Vlákno
- Vzor

Dostava – Střída vazby – Vazný bod

Plátňová vazba

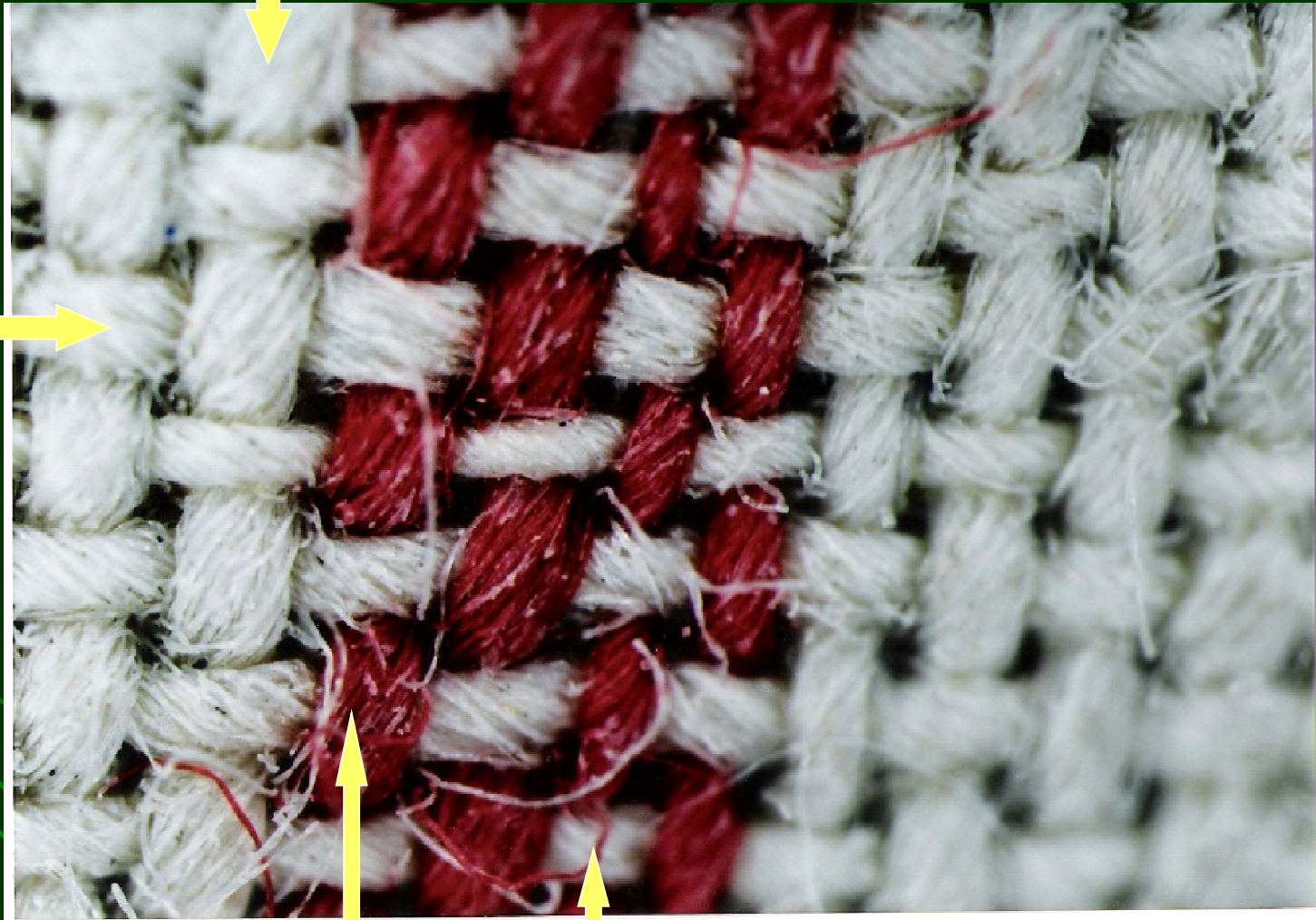

Kepr čtyřvazný – 2/2

Kanafas (ba)

osnova

útek

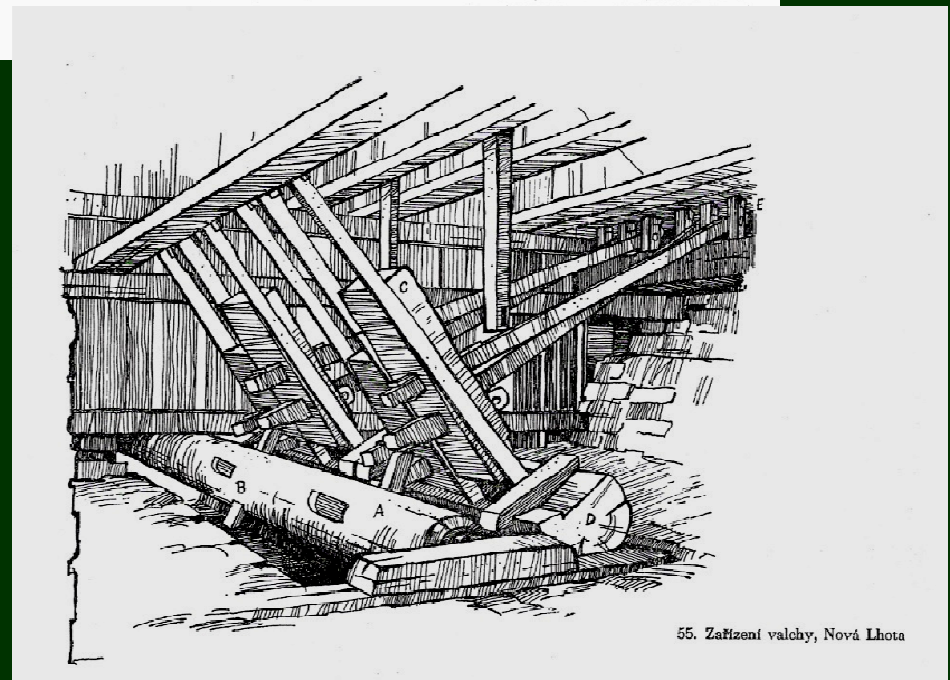
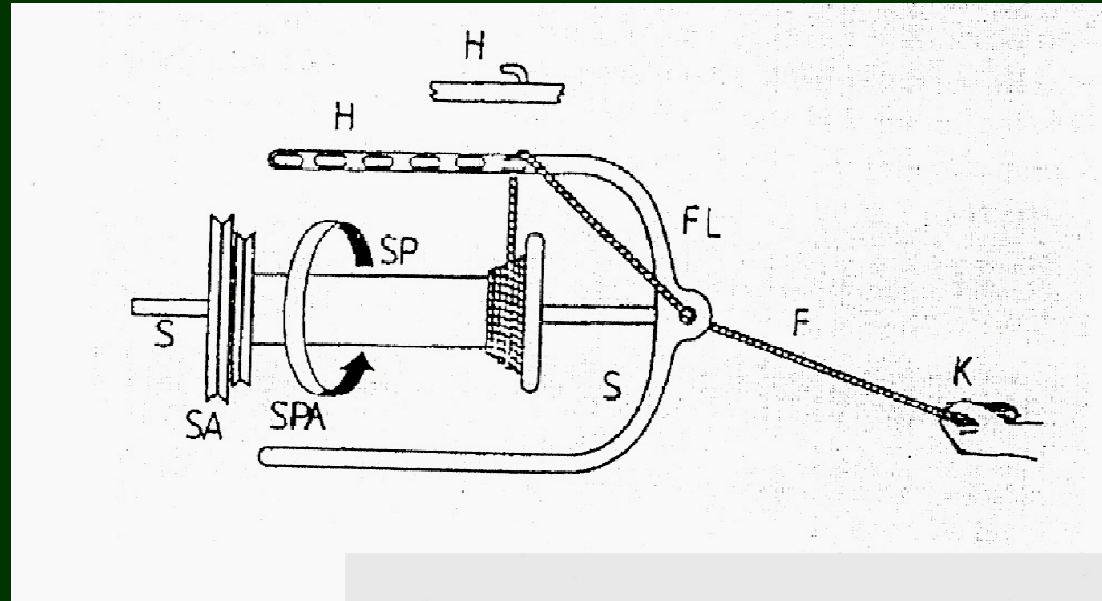
Osnovní vazný bod

Útkový vazný bod

plátnová vazba
zvětšeno 35:1

Terminologie – technologie

- Barvení
- Mandlování
- Předení
- Skaní
- Valchování
- Vochlování

System značení textilních vláken

<i>Vlákna</i>	<i>Značení</i>	<i>Příklad</i>
<i>přirozená textilní</i>	<i>aa</i>	<i>ov – ovčí vlna</i>
<i>hutnická textilní</i>	<i>Aa</i>	<i>Zl – zlatá vlákna</i>
<i>chemická textilní:</i> <i>z přírodních polymerů</i> <i>ze syntetických polymerů</i>	<i>AAa</i> <i>AAAa</i>	<i>VSh – viskózové</i> <i>hedvábí</i> <i>PADs –</i> <i>polyamidová stříž</i>

Dělení textilních vláken

<i>Původ vlákna</i>	<i>Charakteristika</i>	<i>Druh vlákna</i>
<i>vlákna rostlinná: ze semenné složky ze stonků</i>	<i>jednobuněčná (se) lýková (ly)</i>	<i>bavlna – ba len – ln konopí – kn juta – ju ramie – ra sisal -</i>
<i>vlákna živočišná: zvířecí srst výměšek housenek</i>	<i>vlna (vl) pravé hedvábí (ph)</i>	<i>ovčí vlna – ov pravé - bm</i>

Textilní materiály

- Textilní materiál z pohledu etnologie
tradiční a netradiční
původní a nepůvodní
neupravený a upravený
- užitý na oděvu, bytové či pracovní textilii
- užitý vzhledem k příležitosti
- vyjadřující stav či status nositele

Dělení textilních materiálů

- Dle původu:
  - (přírodní, chemické, nerostné)
  - (tradiční, netradiční)
  - rostlinné
  - živočišné
  - nerostné
  - chemické
  - smíšené

Rostlinná přírodní vlákna 1

- konopí – kon (nj.-Hanf, fj.-chanvere, nj.-Hemp, pl.-konopie, rj.-konoplya/Pel'ka)

Rostlinná přírodní vlákna 1

● len – Inv

(nj.-Flachs, fr.-juste/lin, aj.-flax, pl.-tylko,
rj.-Leň)

Rostlinná přírodní vlákna 2

- **Bavlna – bav**

(nj.-Baumwolle, aj.-Cotton,
fj.-coton, pl.-bawełna,
rj.-chlopok)

Živočišná přírodní vlákna

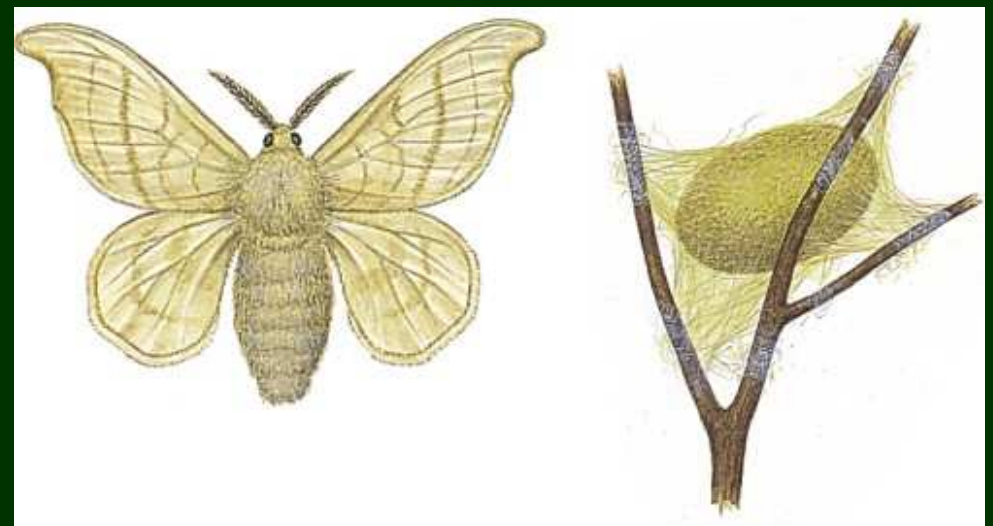
- ovčí vlna – ov

(nj.-schafswolle, aj.-sheep wool, fj.-laine de mouton, pl.-owecza wełna, rj.-ovečja šerst')

- přírodní hedvábí – ph

(nj.-seide, aj.-silk, fr.-soie, pl.-jedwab, rj.-šelk)

Chemická vlákna I.

- Chemická vlákna z přírodních polymerů –

Viskózová vlákna – Vsh (Viskózové hedvábí), Vss (Viskózová stříž)

Acetátová vlákna – Acv (2,5 acetátová vlákna), Atv (Triacetátová vlákna)

Chemická vlákna II.

- Chemická vlákna ze syntetických polymerů
    - PES (polyesterové v.),
    - PAD (polyamidové v.),
    - PAN (polyakrilové v.),
    - POP (polypropylenové v.),
    - PUR (polyuretanové v.)
-

Hutnická vlákna

- Kovová vlákna – zlato, stříbro, mosaz

